

Protokoll fört vid Mälarens vattenvårdsförbunds styrelsemöte 20170831 i Västerås, Länsstyrelsen Västmanland

Närvarande

Ordinarie

Erik Östman, vice ordförande
Geerth Gustavsson
Anders S Svenson
Jan Sundqvist
Ove Andersson
Klas Lindström
Jenny Grönesjö Norén

Stockholms läns landsting
Eskilstuna kommun
Strängnäs kommun
Järfälla kommun
Hallstahammars kommun
Mälarens fiskareförbund
Sjöfartsverket

Tjänstgörande ersättare

Christian Nordberg
Anna Forslund
Sara Paulsson
Susanne Lindhe

Håbo kommun
Länsstyrelsen i Södermanlands län
Länsstyrelsen i Västmanlands län
Stockholm Vatten & Avfall AB

Ersättare

Hans Olsson
Christina Odén

Enköpings kommun
Trafikverket

Adjungerad

David Liderfelt/Katarina Tano

Mälarens vattenvårdsförbund,
projektledare MER

§1. Mötets öppnande

Vice ordförande Eric Östman hälsade alla välkomna till styrelsemötet, särskilt alla nya medlemmar. En presentationsrunda gjordes med anledning av de nya medlemmarna i styrelsen.

§2. Godkännande av dagordning

Två övriga frågor lades till och dagordningen som sedan godkändes:

- vakanta platser i styrelsen
- information om att luftvårdsförbundet i Västmanland har sökt samarbete.

JH E

§3. Föregående protokoll

Föregående mötesprotokoll lades efter genomgång till handlingarna.

§4. Mälaren – en sjö för miljoner

Projektet Mälaren – en sjö för miljoner (MER) har fått en ny projektledare, Katarina Tano. Katarina kommer närmast från Kalix kommun, där hon har arbetat som VA-ingenjör. Hon har suttit i Torne/Kalix älvars Vattenvårdsförbund ca 10 år, både som sekreterare och kassör. Hon har även varit med i Bottenvikens kustvattenförbund som samordnar recipientkontroll samt suttit med i flera vattenråd. I Norrbotten har man en annan indelning av vattenfrågorna, där vattenvårdsförbunden har sysslat med övervakning och vattenråden med åtgärder. Katarina har tidigare även arbetat på Luleå kommun och Stockholm vatten.

Planer för höstens verksamhet inom MER:

Den 26 oktober hålls ett seminarium, en kunskapsdag om vatten, för erfarenhetsutbyte mellan kommuner.

Möten med tjänstemannagruppen kommer att bokas in under den närmaste framtiden.

Katarina planerar också att kontakta samt åka runt och träffa de olika kommunerna inom MER för att höra vad de främst behöver hjälp och stöttning med.

David Liderfelt, tidigare projektledare för MER ger en bakgrund till arbetet med MER för de nya styrelsemedlemmarna. Projektet tillkom för att stötta kommunerna i åtgärdsarbetet, få igång utbyte mellan kommunerna om vattenåtgärder samt att hjälpa till att söka projektpengar till olika åtgärder (projektutveckling). Syftet med MER är att komma igång med åtgärder för att nå god status. En direkt följd av arbetet med projektutveckling inom MER är det stora projektet LIFE IP Rich Waters, där 6 av de 23 kommunerna i MER är med. Projektet MER löper under 2013-2021. Förbundets del i LIFE IP med projektutveckling inom MER löper nu till 2024.

David, som sedan januari 2017 är projektledare för LIFE IP Rich Waters, ger oss en rapport från detta.

Mälarens vattenvårdsförbund medverkar i två delar:

- Projektutveckling inom LIFE IP ihop med MER (C4)
- Miljögifter: kartläggning, kunskap, minska påverkan (C18)

En kort sammanfattning av LIFE IP Rich Waters, "Så gör vi skillnad" delades ut på styrelsemötet (se bilaga 1). Hemsidan för Rich Waters kommer snart igång. Projektet involverar 35 parter varav 11 kommuner.

Flera konkreta åtgärder ingår och dessa har redan kommit igång. En annan viktig del inom LIFE IP är att få igång flera projekt för fler åtgärder.

Styrelsen tackade David för sitt arbete som projektledare för Mälaren – en sjö för miljoner och önskade honom lycka till som projektledare för LIFE IP Rich Waters.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

”Vattenpolitiker” är ett begrepp som myntades inom MER när det startade, och som nu börjar nå ut.

Går det att boka in David för att komma på tex samhällsbyggnadsnämnden för att komma och informera politikerna om LIFE IP? Det går bra.

§5. Forskningssamarbete med SLU om miljöövervakningen, basprogrammet

Sekreteraren redogjorde för tänkbara fördelar och nackdelar för förbundet med avtal om forskningssamarbete med SLU kontra offentlig upphandling av miljöövervakningstjänsterna (se bilaga 2). De viktigaste punkterna i utkastet till förslag till forskningssamarbete med SLU, som skickats ut inför styrelsemötet, summerades (se bilaga 2).

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Mervärde med bättre kvalitet på data även om det skulle kosta något mer – att ha hög kvalitet på data är ett av förbundets önskemål.

Att miljöövervakningen i Mälaren ingår i den nationella övervakningen, betyder det att man kan använda befintliga provtagningsplatser? Ja, nuvarande miljöövervakning i Mälaren, Vänern och Vättern ingår som en del av den nationella miljöövervakningen i Sverige. Det är de befintliga punkterna som används i den nationella miljöövervakningen sedan 20 år tillbaka. Om vi skulle vilja flytta dessa punkter måste Havs- och vattenmyndigheten (HaV) godkänna det först, eftersom de är den myndighet som ansvarar för den nationella miljöövervakningen samt ger oss ett bidrag om 600 000 kr årligen för att genomföra miljöövervakningen i Mälaren. Övriga vattenvårdsförbund i Sverige utför s.k. samordnad recipientkontroll, vilken syftar till att mäta att de ingående verksamheterna uppfyller de tillstånd de har fått för sina utsläpp till vatten. Den nationella miljöövervakningen syftar inte till att mäta enskilda utsläpp, utan till att kartlägga tillståndet i miljön samt att kunna följa tillståndets utveckling över tid.

Forskningssamarbete verkar innebära dyrare kostnader men vara bättre. Finns det någon offert? Forskningssamarbetet ser ut att innehålla tre programdelar:

- ordinarie 11 punkter (nationella miljöövervakningen)
- 22 extra punkter vid ett tillfälle varje år för att kartlägga samtliga 32 vattenförekomster i Mälaren (nytt from 2017)
- extra provtagningar och utvärderingar.

Ja B

Kan man se hur mycket SLU vill ha för att utföra de olika delarna? MVVF har fått ett prisförslag från SLU på 900 000 kr/år för befintligt program från och med 2017 (11 punkter 6 ggr/år samt 22 extra punkter 1 ggr/år) för ett avtal som skulle gälla för 2018-2021. Extra provtagningar/analyser prissätts separat. Examensarbeten och övrig forskningstid har SLU hittills angett att den är kostnadsfri.

För att styrelsen ska kunna fatta ett beslut krävs en mer exakt prisuppgift för jämförelse.

2016 gällde programmet enbart 11 punkter 6 ggr/år och då fick vi anbud från Calluna på 750 000 kr för provtagningen. Det skulle vara bra att se SLU:s peng på samma provtagningsomfattning som jämförelse.

Vi får inte glömma bort eventuell extrakostnad som ska vägas mot eventuell hantering av överklagningar, vilket kostar både tid och resurser.

Beslut:

Styrelsen fattade ett inriktningsbeslut om att MVVF för 2018 – 2021 går vidare med att ta fram förslag om ett forskningssamarbete med SLU, där även kostnadsjämförelse framgår tydligt.

§6. Miljöövervakning, övrigt

Mikroplaster: Provtagning gjord i maj i Mälaren på 14 platser tillsammans med Örebro universitet. Provtagningen sker genom att vattnet pumpas genom ett filter under en timmes tid. Vänern, Vättern och Hjälmaren också provtagna under april – juni. Filtren analyseras nu i detalj. Varje partikel granskas under mikroskop för att avgöra storlek, färg, form, material och eventuellt ursprung. Resultatrapport väntas kring årsskiftet.

Undersökningarna ingår också som en början i att ta fram ett referensmaterial för bedömningsgrunder. Nu får vi reda på vilken koncentration av mikroplaster som vattnet i Mälaren innehåller, men vi vet fortfarande inte hur de här halterna påverkar miljön. Detta behöver vi också ta reda på.

Miljögifter i sediment: Upphandlingen är i princip klar och vi har fått ett bra pris. Vi räknar med provtagning på 30-40 platser i Mälaren. Analyser av metaller, organiska ämnen, PFAS, PCB, PAH, TBT samt eventuellt även dioxiner och PBDE på de platser där man tar djupproppar. Djuppropparna är till för att kunna se förändringen över tiden en bit tillbaka. Vi kommer antagligen även att koppla på mikroplastanalyser i sedimenten på vissa platser. Vi får extra pengar från LIFE för detta, samt även ett tillskott av medel från HaV. Vi fick

över pengar från HaV från förra årets basprogramsprovtagning som vi har fått löfte om att använda till detta istället för att betala tillbaka dem.

Paleolimnologi: Syftet är historiska analyser av framförallt näringsstatus i Mälaren, för att bättre kunna bedöma referensvärden för Mälaren. Diskussion om paleolimnologisk undersökning är inledd med Ellinor Andrén på Södertörns högskola. De kan göra provtagning från båt och är mycket intresserade. Eventuellt vill de göra ett doktorsarbete av detta. Arbetsgruppen kommer att träffa Ellinor på mötet i mitten av september.

Basprogrammet Mälaren: Årets provtagning utförs av SLU och har fungerat bra. Under augusti har man för första gången varit ute och tagit vattenprover i samtliga 32 vattenförekomster och det har fungerat bra även med de nya provlokalerna.

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

På årsmötet tog trafikverket upp frågan om att tillgängliggöra analysdata från andras verksamheters provtagning, till exempel trafikverket och kommuner runt Mälaren, så att Mälarens vattenvårdsförbund kan dra nytta av dem. Sekreteraren tar med sig frågan till arbetsgruppens möte i september.

§7. Informationsspridning

I samband med provtagningen av mikroplaster, gick vi ut med ett pressmeddelande (se bilaga 3). Det gick ut brett till många medier runt Mälaren. Även Vänerns, Vätterns och Hjälmarens vattenvårdsförbund använde sig av samma meddelande med anpassade namn. Pressmeddelandet fick stor spridning och många tidningar publicerade det eller skrev artiklar omkring det samt att ett flertal lokalradiostationer och lokala TV-kanaler gjorde inslag om provtagningen. Flera har hört av sig angående resultat från provtagningen. Vi kommer att skicka ut ett nytt pressmeddelande vid årsskiftet, när vi får resultatrapporten från Örebro universitet. Flera medier har även hört av sig och vill gärna ha mer information och nyheter från oss om miljöövervakningen i Mälaren.

Mälarens vattenvårdsförbund har fått förfrågan om att skriva en debattartikel i tidningen ETC om något som rör Mälaren. Är debattartiklar en bra form för MVVF att nå ut i media med?

Synpunkter och frågor under styrelsemötet:

Samordna pressmeddelande om resultaten från mikroplastundersökningen med länsstyrelserna runt Mälaren. Delge hela styrelsen pressmeddelandet, samt även kontaktpersoner inom MVVF. Skicka gärna ut en blänkare om att det är på gång ett par dagar innan pressmeddelandet går ut. Skicka gärna med resultatrapport

från mikroplastunderökningarna till samtliga i styrelsen i samband med att pressmeddelandet går ut.

Debattartikel kan vara svårt, då dessa ofta är ett politiskt ställningstagande. Inte något som passar Mälarens vattenvårdsförbund riktigt. En faktabaserad artikel om Mälaren skulle däremot kunna vara bra att skriva för tidningen.

§8. Revision av medlemsavgifterna

Sekreteraren redogör för bakgrunden. På årsstämman 2014 togs beslut om nya medlemsavgifter. Dessa beslöt man då skulle gälla fram till år 2019, då de ska revideras igen. För att hinna få fram ett förslag att ta beslut om på årsstämman 2019, behöver man förbereda och få fram ett underlag att diskutera på årsstämman i maj 2018. Ett första led i arbetet kan vara att bilda ett arbetsutskott, som får arbeta vidare med frågan och sedan presentera ett förslag för styrelsen.

Beslut:

Styrelsen beslutade att bilda ett arbetsutskott som bereder frågan om revidering av medlemsavgifterna bestående av Staffan Jansson (ordförande), Erik Östman (vice ordförande), Ingrid Hägermark (sekreterare) samt Katarina Tano (projektledare MER).

§9. Övriga frågor

Vakanta platser i styrelsen

Det saknas fortfarande ledamöter från fem kommuner. Vi har även en vakant plats, som är vikt åt jordbrukets intressesammanslutningar. Tidigare innehavare av platsen var LRF, men de har gått ur förbundet. Jordbruksverket skulle kunna vara ett alternativ. De har ett regionkontor i Uppsala. Christina Odén på trafikverket, som har haft kontakt med dem, kan höra efter om det finns någon som kan passa.

Luftvårdsförbundet i Västmanland har sökt samarbete med MVVF

Det finns likheter i våra verksamheter. Våra presidier har träffat varandra för att diskutera gemensamma beröringspunkter mellan förbunden. Vi har områden gemensamma i vår verksamhet, där vi kan ha hjälp och nytta av varandra. Geografiskt täcker vi olika områden. Vi kommer att höra även med övriga luftvårdsförbund runt Mälaren, som Svealands luftvårdsförbund, om de också är intresserade av samarbete.

Övrig information från Enköping

Enköpings kommun har råkat ut för bakterier i dricksvattnet. På några timmar

var allt vatten som gick att köpa i affärerna slut i både Enköping, Västerås och Uppsala.

Gränsvärdet för privata brunnar: 50 bakterier/dl. I kommunalt dricksvatten 10 bakterier/ dl. I Enköpings kommun låg värdet på: 18 bakt/dl, så om det hade varit en privat brunn och inte kommunalt dricksvatten, hade det varit godkänt att dricka. Nu måste vattentornet saneras.

Man blev nu också medveten om att vi har dålig krisberedskap när det gäller dricksvatten. Det går att spara vatten i flaskor hemma, men då bör det stå mörkt och kallt. Helst bör man byta vatten i flaskorna med jämna mellanrum.

§10. Nästa möte

Nästa möte hålls den 25 oktober i Stockholm. Då planeras mötet att avslutas med information om nya slussen i Stockholm samt besök på byggplatsen.

§11. Mötets avslutande

Ordförande tackade för visat intresse och avslutade mötet.

Vid protokollet

Justeras

Ingrid Hägermark
Sekreterare

Erik Östman
Ordförande

